

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška cesta 5.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 155.

V Mariboru, sobota 23. oktobra 1926.

Leto I.

Stanovanjski zakon sprejet.

Narodna skupščina je izglasovala novi stanovanjski zakon. V stvari se je s tem stanovanjskim zakonom ukinilo vsak stanovanjski zakon, in pravilneje bi bilo, da bi ta zakon nosil naslov: »Zakon o ukinitvi najemniške zaščite«.

Hišni posestniki so končno zmagali. Ni bilo pač težko dopovedati sedanji reakcionarni in neljudski vladi, ki se ne zmeni niti za gospodarsko krizo, kaj se za navadne helotske proletarske najemnike, da morajo biti taki vladi sveti hišno posestniški interesi bližji, kakor pa zaščita capinskih najemnikov. Uzunovičeva vlada je ostala le sama sebi dosledna, če je ukinila še ta poslednji ostanek pravne zaščite gospodarsko šibkejših, potem ko je že do kraja oklestila vso ostalo socialno politično zakonodajo. To je edini zakon, ki ga je ta vlada predložila parlamentu, in še s tem novim zakonom je ukinila prejšnji, boljši zakon. S tem so bile tudi dejansko potrjene Uzunovičeve besede, da je vlada narodnega sporazuma, vlada narodnega dela!

Najemniki in njihove organizacije so razvili v zadnjem času živahno javno akcijo proti ukinitvi, odnosno proti poslabšanju stanovanjske zaščite. Ta protestna akcija je bila vladi znana, vršile so se nadalje ponovne intervencije pri vladi, pošiljali so ji resolucije, brzojave in protipredloge; naš centralni sekretariat Delavskih zborno je ponovno in še v zadnjem hipu pozval vlado, naj uvaža njegove predloge v svrhu ohranitve nujno potrebne stanovanjske zaščite — vse zaman: vlada je šla gladko preko vseh, v imenu ogroženih najemnikov izražene želje ter uveljavila brez premisleka svoj katastrofalni zakonski načrt.

Z novim stanovanjskim zakonom so široki ljudski sloji izročeni na milost in nemilost hišnih gospodarjev, ki bodo prosto navijali stanarino in metali na cesto one, ki jim niso všeč. Pravni, ekonomski in drugi učniki tega zakona se bodo kmalu pokazali. V šestih mesecih se bo začel zakon izvajati, in takrat bo šele prav očitno, kako grdo so bili zlasti neimoviti najemniki izdani in udarjeni.

So še druge države, ki so tudi ukinile stanovanjsko zaščito, toda storile so to v času gospodarske delavnosti v državi, v času zmanjšane brezposelnosti, v času, ko je bila dana možnost prilično dobrega zaslužka. Pri nas se pa ukinja ta zaščita v času najhujše gospodarske krize, vsestranske redukcije osebja in plač tako v privatnih kakor tudi v državnih službah, v času, ko delavec in nameščenec že ne vesta več, kako izhajati. In so tudi te države preskrbele, da se gradbena delavnost zviša, da se gradijo nove hiše, kajti zavedamo se tudi mi, da je najboljša zaščita najemnikov ta, da se zgradi dovolj stanovanj, da nastane konkurenca za oddajo stanovanj med samimi hišnimi posestniki. Od tega smo sicer povsod še zelo daleč, vendar se je pa drugod vsaj nekaj v tej smeri naredilo. Pri nas se pa ukinja stanovanjska zaščita, ne stori se pa ničesar za zgradbo novih stanovanj. Vlada ne skrbi niti za zgradbo njej potrebnih uradnih prostorov! Poleg tega ni naša vlada vzporedno s tem zakonom predložila noben nov zakon o podelitvi ugodnih kreditov za gradbena dela.

Pravijo, da se bo z ukinitvijo starega zakona povečala gradbena delavnost. Ni res! Še manj je bo, kot doslej. Kar bodo hišni posestniki prejeli več na stanarini, bodo toliko več plačali na najemniškem davku. Povišana najemnina bo služila v stvari le povišanju državnih davčnih dohodkov in eventualnemu tlačenju neljubitnih najemnikov po hišnem gospodarju. Hišni posestniki pa ne bodo imeli od tega dosti, in je bila uprav zato toliko bolj zgrešena vsa njihova večletna akcija proti stanovanjskemu zakonu. Voditi bi bili morali predvsem borbo proti previsokemu obdavčenju hišnega prihoda; v tej borbi bi jih bili podprli tudi najemniki sami.

Naj omenimo končno še to, da je mogla skupščina glasovati za ta zakon tudi zato, ker nimamo v parlamentu delavskih zastopnikov, ki bi branili ogroženi ljudski obstoj.

Tudi iz tega naj široke mase spoznajo, kaj jim je odslej storiti, da bodo njihovi najnujnejši interesi zaščiteni.

Prekasno!

Velefinančni krogi iz skoro vseh evropskih držav so izdali poziv, v katerem se zavzemajo za koncentracijo evropskega kapitala, za odpravo carinskih omejitev, za črtanje vojnih dolgov — to se pravi takozvanih ameriških dolgov — kratkoma za finančno in gospodarsko evropsko zvezo, ki naj pomaga stabilizirati evropsko ekonomijo in valuto.

Nič napačnega ni v tem predlogu. Toda...

Zaenkrat tirja Amerika od evropskih držav okoli dvajset milijard težkih dolarjev. To ni bagatela in če bo hotela naša visoka financa ta dolg tudi plačati, je bolje, da prodaja takoj na dražbi celo Evropo, z vsem mrtvim in živim inventarjem. Kajti nobena še tako potencirana evropska industrijska in poljedelska delavnost ne bo dala toliko, da bi se moglo kriti obrestovanje in postopno amortiziranje bajno ogromnih vsot, ki jih

naše države dolgujejo ameriškim finančnim potentatom.

Poleg tega je že sedaj skoro polovica evropskega gospodarstva v rokah ameriškega velekapitala. Finančno smo torej že sedaj skoro za dobro polovico zaslužjeni Ameriki. Kaj, če Ameriko vztraja pri tem, da se ji dolgov plačajo, vse do zadnjega beliča? Ali ne bo Evropa v par letih kolonija Amerike?

Ameriški kapitalisti imajo namreč svojo logiko in ta ameriška kapitalistična logika ima rep in glavo.

Oni pravijo: »Čemu ste šli evropski državni in gospodarski mogotci v krvavo vojno, puščali svojim narodom morja krvi, uničili svojo gospodarstvo, izčrpali svoje finance — če je pa sedaj Evropa v narodnem, kulturnem, demokratskem in gospodarskem pogledu še bolj pokvarjena, spačena in neurejena, kot prej? Kaj je prinesla svetu dobrega krvava bor-

ba evropskega imperializma? Ali vam ni bilo že prej očitno, da bo rodila slaba stvar tudi slab konec? In ali niste vedeli že prej, da se posojila dajejo le proti povrnitvi in samo na sigurno hipoteko? Čemu bi mi to vašo hipoteko, Evropo, sedaj ne realizirali? Amerika vam je dala za vašo vojno svoje vojake in sicer brezplačno... in to ji je bilo lahko, ker človeški topovski material je tudi v Ameriki zastoj. Toda kapitali... sti pa ne. V tem se ameriški finančniki ravnamo po vzornih vzgledih evropskih — in tirjamo svoje milijone in milijarde. Tak je vsevesoljni zakon kapitalizma, in bog pomagaj... denar pa sem!»

In so zato izdali poziv, da zberejo svoje polomljene ude in rešijo evropsko gospodarstvo.

Iz stališča našega kontinenta promatrano, moramo delo za gospodarski sporazum med evropskimi državami le pozdraviti, ker se zavedamo, da ako se naše države s složnimi

silami ne rešijo ameriških dolgov, jih bo pač treba plačati, plačati pa jih bo moral delovni narod s podvojenim in potrojenim delom, za dvojno in trojno znižani zaslužek.

Vendar se nam zdi, da evropskim velefinančnim krogom ne gre toliko za to stran vprašanja, kolikor za drugo: da obdržijo namreč v svoji posesti evropsko gospodarstvo.

Lepa je zamisel finančnikov, ima pa marsikatero napako. Ne govorimo niti tu o tem, dali je z ozirom na nasprotja med samimi evropskimi finančnimi silami misel izvedljiva — zdi se nam za danes potrebno predvsem podčrtati dejstvo, da prihaja ta akcija odločno prepozno. Prej bi pomislili, in prihranjena bi nam bila vojna okrutna pianost in povojni kisli maček! Tepli ste se med seboj za eksploatacijo Evrope — tretji preokooceanski prijatelj je pa žel. Sedaj ste premaganci in zmagovalci njegovi sužnji!

Politično in gospodarsko probujenje Azije

Zmagovito prodiranje rdeče armade na Kitajsko.

Kakor smo že zadnjič poročali, se rdeča armada nevzdržno približuje največjemu južnokitajskemu mestu Šangaju. Kantonske rdeče čete so že zasedle Vukiang in Hankov, in so sedaj oddaljene samo še 450 kilometrov od Šangaja. Oddaljene so torej še precej od glavnega južnokitajskega mesta. Ker se je pa medtem poglavar Kekianške province, ki se razteza tik do Šangaja, pridružil kantonskim vstašem, prodirajo rdeče čete svobodno dalje in bodo kmalu pred ciljem. Poveljnik Šangaja se obupno pripravlja na obrambo in je v to svrhu že razstrelil železniško progo Hankov—Šangaj. Šangajska posadka je prilično dobro oborožena in razpolaga s tanki, je pa številčno precej slaba.

Šangaj je po svoji obsežnosti in ogromni trgovini peta največja luka na svetu. Leta 1920 je imel Šangaj več vojnih ladij, da ga branijo pred revolucionirskimi četami. V mestu samem se organizirajo obrambni oddelki dobrovoljcev — ni pa računati, da jim bo uspelo odbiti številčno zelo močnejšo rdečo armado.

Po zadnjih vesteh so kantonske predstraže že močno pred Šangajem; kantonskim odposlancem je pa tudi že uspelo, vtihotapiti se v samo mesto, kjer so začeli s pomočjo naprednega dijaštva organizirati šangajski vladi in tujcem sovražne demonstracije.

»Central News« ve celo poročati, da so kantonske čete začele obstreljevati angleške vojne ladje in da je bila angleška topničarska ladja »Bee« hudo poškodovana. Neka kantonska vojna ladja, ki spremlja ob obrežju prodiranje rdeče armade, je napadla ameriški parnik »Iping«, je pa obstreljevanje opustila, čim se je pojavila ameriška torpedovka.

S padcem Šangaja bi bila cela južna Kitajska v boljševiški oblasti. S tem bi bil tudi ves azijski kontinent večinoma trajno izgubljen za Angleško in za Angležem prijazne kitajske vladodržce. Ni dvoma, da so ti dnevi za celo Azijo in tudi za Evropo najdalekosejšega pomena. Angleška vlada se tega zaveda in skuša na vse načine preprečiti nadaljno prodiranje rdečih čet. Kitajska se dviga, in težko, da se bo evropskemu kapitalizmu še kdaj posrečilo, jo znova zaslužiti. Politično probujenje Kitajske, njen nagli industrijski razvoj, njeno popolno osamosvajanje, delajo evropskim eksploaterm in imperialistom težke skrbi. Eksploaterm in kapitalistom smo rekli, in ne evropskemu delovnemu ljudstvu. Kajti to le želi, da se tudi razkosana, izkoriščana in zatirana Kitajska dvigne in združi, pa ne v sovraštvo do evropskih narodov, marveč v stremljenju po vzpostavitvi svetovne svobode in socialne pravičnosti.

November je rdeči mesec za pridobivanje naročnikov!

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek,

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonialnih trgovinah.

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Nova avstrijska vlada.

Klerikalci povsod enaki.

Po padcu Ramekove vlade, ki so jo pokopali borzijski in visoko finančni škandali, je stopil v ospredje znani avstrijski klerikalni vodja, prelatus Seipel, ki je sestavil novo vlado. Ta vlada je ravno tako vsa v službi Rothschild-Sieghartove finančne klike, to se pravi »Bodenkreditanstalt« in industrijske zveze ter takih in enakih ljudskih in proletarskih krščansko-socialnih velebank, kakor prejšnja Ramekova vlada. Služila bo tudi ta vlada domačim in mednarodnim visoko-finančnim špekulacijam in avstrijski sodrugji so ji zato napovedali skrajni boj, ki bo trajal vse dokler ne bo tudi ta vlada padla in se bodo razpisale nove volitve, pri katerih bodo naši avstrijski sodrugji po vsej verjetnosti dobili večino.

Le strahu pred novimi volitvami, ki bi pošteno oklestile slavno krščansko-socialno in velenemsko večino je pripisovati, da so se dunajski klerikalci odločili, sestaviti novo vlado s Seipлом na čelu. Boj proti novi vladi se je že začel in avstrijski socialisti pravijo, da znači ta vlada »provokacija delavstva«. Kaj to pomeni v avstrijskih delavskih prilikah, je jasno! Avstrijski sodrugji so v zadnjih letih z intenzivnim organizacijskim in izobraževalnim delom tesno priklenili mase, ne samo industrijskega proletariata, nego tudi kmečkega. Zato računajo lahko toliko lažje na zmago pri prihodnjih volitvah.

Avstrijski klerikalni primer je pa tudi za naše slovenske prilike zelo poučen. Tu se v praksi vidi, kako klerikalci razumejo »ljudsko« politiko. Ko je treba pridobivati ljudske glasove, takrat se kar cede ljubezni do delovnega naroda, ko pa morejo v vlado, se zvežejo z židovsko velenemsko družbo, podpirajo ljudske izkoriščevalce, eksploatirajo in slične špekulantske bandite ter pomagajo tlačiti in izžemati ljudstvo.

Naši klerikalci, ki se pripravljajo na vstop v »ljudsko« Uzunovičevno vlado, bodo kmalu študirali priločno enak poučen primer dosledne politike tudi na naših tleh.

DARUJTE ZA GRADBENI ODSEK „SVOBODA“, SPODNJA ŠIŠKA!

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

Za Ano Royston je bila malenkost, omrežiti Timoteja Donnellya. Vest je ni mučila, ker ravno v tistem času se je zgodilo klanje v Nashvillu, ko so najemniki na ukaz Donnellya v tistem mestu dobesedno pomorili osemsto tkalcev. Ali ona ni ubila Donnellya. Kot ujetnika ga je predala Rdečim četam. To je bilo še le v poslednjem letu in zato je bila prekrščena. Povsod so jo revolucionarji imenovali »Rdeča devica«.

Kolonel Ingram in Kolonel Van Gilbert sta dve poznani osebnosti. Pozneje sem se srečala z njima. Kolonel Ingram se je v oligarhiji dvigal visoko in je bil poslanik v Nemčiji. Bil je osvoboden od proletariata obeh držav. Srečala sem ga v Berlinu, kjer me je sprejel kot legitimirano internacionalno vohunko »Železne pete« in mi nudil marsikatero pomoč. Mimogrede bodi omenjeno, da sem v svoji dvojni vlogi uredila nekaj pomembnih zadev za revolucijo.

Kolonel Van Gilbert je bil poznan kot »renčeči« Van Gilbert. Svojo pomembno vlogo je igral, ko je po chikaški komuni sestavil novi zakonik. Že prej je bila izrečena nad njim obsodba radi njegove vražje zlobnosti kot preiskovalni sodnik. Jaz sem bila med tistimi, ki so ga zasliševali in ga obsodili. Ana Royston je obsodbo izvršila.

In še neka osebnost iz prejšnjih časov vstaja — zagovornik Jacksonov. Ta mož je bil Jožef

Angleški štrajk traja dalje.

Angleški rudarski izvrševalni odbor je imel včeraj v Rettinghamu važno sejo, na kateri se je razpravljalo o velikopotezni agitacijski akciji v onih rudarskih revirjih, v katerih so se rudarji v večjem ali manjšem številu podali na delo. Še isti dan je eksekutiva priredila šestindeset velikih shodov v srednji Angliji. Ti shodi so imeli popoln uspeh. Stotisoč rudarjev je zopet zapustilo delo in se pridružilo štrakajoči masi.

Konservativni listi zahtevajo soglasno, da naj se sodnijsko postopanje proti rudarskemu tajniku Cooku zaradi govorov, ki jih je imel zadnje tedne na javnih shodih, uvede. Sklicujejo se nato, da vlada v Angliji izjemno stanje in da Cook ni smel vsled tega imeti hujšakajočih govorov.

»Daily Herald« povdarja, da bi ne moglo ničesar bolj podžgati odporno silo rudarjev, kakor tak zgrešen korak proti Cooku.

„Jutro“ potvarja dejstva!

Maribor, 22. oktobra 1926.

»Jutro« je prineslo dne 20. oktobra notico o protestnem shodu stanovanjskih najemnikov v Celju. V tej notici se trdi, da je bil shod slabo obiskan, kakor so vsi shodi obiskani, katerih ne skliče g. Svetozar Pribičević, ozir. njegova stranka. Toda o tem se nočem z »Jutrovim« celjskim poročevalcem kregati, ker je pač razumljivo, da piše »Jutro« proti najemnikom, pač pa imam namen »Jutro« ošvrkniti glede njegovega primerjanja stanovanjske bede na Dunaju in pa v jugoslovanskih mestih.

»Jutro« med drugim navaja:

»G. Ošlak je s patosom hvalil Dunaj. Potrebno pa je ugotoviti, da je na Dunaju še vedno stanovanjska beda za najmanj 100 odstotkov večja, kakor kjer koli v Jugoslaviji.«

Da e »Jutro« laže v tem oziru, vedoma ali nevedoma, je pač treba »ugotoviti«.

Na Dunaju je bilo ob prevratu, ozir. ob začetku svetovne vojne: 2.040.000 prebivalcev in 554.000 stanovanj, število prebivalstva pa se je po vojni zmanjšalo na okroglo 180 tisoč, tedaj za približno 200.000 duš. Pred vojno je tedaj prišlo na vsake štiri osebe povprečno eno stanova-

nje. Od tedaj pa do danes pa je dunajska občina, ki jo upravlja dvestojinska socialistična večina, zgradila preko 32.000 novih stanovanj s katerimi se pomnoži prejšnje število na 586.000, med tem, ko je število prebivalcev za dvestotisoč padlo! Torej pride danes na Dunaju že na vsake tri osebe po eno stanovanje.

S tem pa še ni vse povedano: Stanovanja, ki jih gradi mestna občina dunajska, so pravi luksuz proti onim, ki so jih gradili hišni špekulanti. Najmanjše stanovanje meri do 50 kvadratnih metrov prostornine. Večja stanovanja pa merijo od 60—80 kvadratnih metrov prostora. Poglejmo pa si sedaj naša stanovanja: V Mariboru se je ugotovilo število stanovanj in obseg istih. Vseh stanovanj je bilo leta 1923 5500 pri številu prebivalcev 30.000! Med tem času se je zgradilo vsega skupaj okroglo 100 stanovanj, toda saj toliko, če ne več se jih je podrlo ali adaptiralo za druge namene, tako da je stanje enako, če ne še hujše kot prej.

No, in kakšna pa so ta stanovanja? Od pettisoč in petsto jih je nad 2500 samo z enim prostorom, večinoma brez kuhinje. 1600 je takih, ki imajo dve sobi, ozir. sobo s kabineto. Vendar pa tudi taka stanovanja ne merijo več kot po 10—15 m². Ako vzamemo tedaj za povprečno prostornino vseh stanovanj 20 m², tedaj dobimo strašen rezultat, ta je: Na eno stanovanje pride po 6 oseb in na posamezno osebo po 3 metre in 70 cm v kvadratu. Da se niti ne spuščam v kvaliteto teh stanovanj. Nič boljše razmere niso tozadevno v Ljubljani, oni »beli« Ljubljani, ki je kulturno središče enega naroda!

Na Dunaju pride tedaj ne eno osebo po najmanj: 17 kvadratnih metrov najbolj zdravih in higienskih stanovanj, v Mariboru pa pride komaj na eno osebo nekaj nad 3 kvadratne metre nezdravih, kletnih, ter vlažnih stanovanj!!

To je majhna rekapitulacija gospodje pri »Jutru«! Zato raje molčite o Dunaju in bodite zadovoljni, ako vam nikdo Dunaja ne omenja. Dunajska občina dela danes prave triumfe na gospodarsko-socialnem polju. Ko se je pred kratkim vršil na Dunaju kongres za gradbo mest, so si delegati raznih držav ogledali številne palače in vrtno kolonije in se niso

mogli dovolj načuditi temu, kar so videli. Dunaj je edino milijonsko mesto, ki ima socialistično upravo in se zato ne more nobeno drugo mesto danes meriti glede socialnih naprav z Dunajem. Toda socialisti so še le 6 let na krmilu. Kako bo Dunaj zgleдал čez 20 let? Torej bede glede stanovanj ni več na Dunaju, drago »Jutro«, kljub temu se z zidanjem energično nadaljuje. Sedaj gre samo še za udobnost.

To je resnica!

A. B.

Češki socialisti v opoziciji.

Švehlov kabinet, v katerem sede poleg najsrdečjših čeških nacionalistov tudi najbolj zagrizeni nemški šovinisti, se je predstavil parlamentu, ki mu je izrekel zaupnico z zelo skromno večino 45 glasov. Za koalicio z Nemci se je na vsesplošno začudenje izrekel tudi Kramarž, ki velja kot duševni vodja čeških fašistov. Proti sedanji češki vladi so pa z vso energijo nastopili združeni češki in nemški socialisti in jej napovedali nepopustljiv boj. Češki sodrugji bodo vodili srdito borbo zlasti na vprašanjih zaščitne carine, kongruje in socialne politike.

Madžarska amnestira . . .

Madžarska vlada kani izdati nov amnestijski odlok in se s to amnestijo, ki naj pokaže vso brezmejno liberalnost madžarske vlade, že baha v tujini. V resnici se bo s to amnestijo osvobodilo zapora falsifikatorje francoskih frankov, nikakor pa revolucionarje, ki še vedno trpe in umirajo po ogrskih ječah in trdnjavah.

POZOR!

Opozarjate se, da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali sivo)

„kijuč“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepišite se. — Nogavice brez žiga „kijuč“ so ponarejene

Hund, ki sploh nisem mislila, da ga še vidim. Bilo je nenavadno srečanje. Dve leti po chikaški komuni sva prišla z Ernstom pozno po noči v Benton Ranbonsko skrivališče. Bilo je v Michiganu, čez Chikaško jezero. Prišla sva ravno h koncu zasliševanja nekega vohuna. Smrtna obsodba je bila izrečena in vohuna so odpeljali. — V tem trenutku sva prišla midva. In v tistem hipu se iztrga nesrečni mož svojim preganjalcem in pade k mojim nogam. Objel je moje noge kakor zavijač in kričal po usmiljenju. Ko je dvignil k meni svoj izpačeni obraz, sem ga spoznala. Nobena izmed grozot, ki sem jih doživela, me ni tako pobila, kakor prošnja tega kričnega človeka za svoje življenje. Bil je življenja željen. Bil je jedra prikazen. Ni me spustil, dasi ga je ducat sodrugov vlekel stran. Ko so ga naposled odvedli, sem se onesvestila. Mnogo lažje je videti umirati pogumnega moža, nego poslušati strahopetca cviliti za svoje življenje.

20. Izgubljeni oligarhi.

Ali pri spominu na staro življenje sem prehitela dogodke v svojem novem življenju.

Splošen beg iz ječ se je zavlekel do leta 1915. Bila je to zamotana reč, ali izpeljala se je brez zaprek. Iz nešteti ječ, vojaških kaznilnic in trdnjav od Kube do Kalifornije smo osvobodili v eni sami noči dvainpetdeset kongresistov in nad tristo drugih voditeljev. Nikjer nam ni spodeltelo. Osvobodenci niso samo pobegli, nego dospeli tudi vsi v skrivališča. Edini kongresist, katerega nismo dobili, je bil Artur Simpson, ki je umrl v strašnem trpljenju.

Sledečih šestnajst mesecev je bilo gotovo najsrečnejših, ki sem jih preživela z Ernstom. Ves ta čas sva bila vedno skupaj. Pozneje, ko smo šli zopet med svet, sva se pogosto ločila. Gotovo ne pričakujem bolj hrepeneče plamena jutrajšnje revolucije, kakor sem tisto noč pričakovala Ernsta. Že dolgo ga nisem videla. Mučila me je misel, da niso zadeli na kakšno nepričakovano zapreko, kar bi ga zadržalo v njegovi ječi. Ure so tekale, kakor stoletja. Bila sem sama. Biedenback in trije mladi moški, ki so stanovali v skrivališču, so oboroženi in na vse pripravljeni šli nasproti. Tisto noč, mislim, so bila vsa skrivališča po celi državi prazna.

Ko se je na nebu pokazal prvi somrak, zaslišim signal. Odgovorila sem. V mraku bi kmalu objela Biedenbacka, ki je prvi prišel. Ali takoj nato sem objemala svojega Ernsta. Moja preobrazba je bila tako popolna, da sem v tem trenutku začutila, da moram zbrati vso svojo voljo, da sem zopet stara Avis Everhard s svojimi stariimi navadami, smehom in glasom. Le z velikim naporom se mi je posrečilo biti zopet prejšnja.

V notranjosti hišice sem ogledala Ernstov obraz pri luči. Razen bledice, ki jo je povzročila ječa, se ni nič spremenil — vsaj veliko ne. Bil je enako ljubeči soprog in junak. Vagal je dvajset funtov manje, ali bil je čvrst. Svoje telesne vaje je nadaljeval v ječi redno in njegove mišice so bile kakor železo. Ure so potekle, predno je legel. Ali jaz nisem mogla spati. Bila sem presrečna in tudi nisem bila utrujena od bega.

Medtem, ko je Ernst spal, sem se preoblekla, uredila lase po drugemu in zopet sem bila svoj novi »Jaz«.

Dnevne novice.

Kaj je z imenovanjem sosveta pri ljubljanskem občinskem komisariatu? Vemo, da volitev v občinski svet ni mogoče izvesti pred tremi ali štirimi meseci. Zato ne kričimo danes po volitvah. Nikakor pa ni na mestu, da bi se sedaj ne poskrbelo za to, da se občinski volilni red zopet izprameni v volilni red s čistim poročem. Enako važno je tudi vprašanje gradbe stanovanj. Vlada nam grozi drugo leto z ukinitvijo varstva najemnikov in takrat bomo imeli na cesti par sto družin, ki dragih stanovanj zaradi prepričanih zaslužkov ne bodo mogle plačevati. To bo kriza, to bo prava katastrofa. Ti dve vprašanji in druge socialnopolitične dolžnosti občine ne smejo povzročiti tudi takrat ne, ko je na magistratu komisar, morda kar pol leta. Apeliramo na vladnega komisarja, da ne prezre grozeče krize ter ukrene, kar je potrebno. Vsak dan pomeni zamudo!

Po gumbih štejejo, ali bo ali ne bo. Naši prijatelji klerikalci so postali tako mehki, da ne rohne več ne na radikale, ne na Radića, ne na korupcijo. Priznati moramo, da se je obudila v njih tista krščanska ljubezen, ki pravi: če te kdo klofne, ga ti poljubi. Ta spokornost, to poboljšanje, ali ni to ganljivo za vse nas trdovratne grešnike. Hudobni svet pa ta pojav razlaga hudobno in pravi, da klerikalci upajo na vstop v vladno in delajo sedaj v ta namen noviciat, da ga po vstopu v vladno ne polomijo več, kakor so ga še vedno. Videli bomo, ali ti znaki varajo nas, ali pa drugi znaki klerikalce. Eno pa je gotovo, da klerikalci še niso bili nikdar tako državotvorni kakor so sedaj.

Mi ne odločamo v stanovanjskem vprašanju v parlamentu, ker nas je samo 20, — je rekel neki klerikalni poslanec svojim volilcem, ko jih je ščuval proti socialistom. Mi moramo pa klerikalcem povedati, da je bilo pred 20. leti v dunajskem parlamentu komaj 14 socialističnih poslancev, pa so v pogledu socialne politike in politične svobode marsikaj dosegli ter čestokrat z obstrukcijo onemogočili zasedanje parlamenta. Vas je pa 20, pa ne morete nič opraviti. To je vendar od sile. Ko bi rekli, da nočete, ker se bojite zamere pred hišnimi posestniki, bi bilo to veliko bolj odkrito in pošteno, tako je pa to navadna laž. V Avstriji hočejo klerikalci istotako odpraviti stanovanjsko zaščito in uvesti zlato najemnino. Tam so socialisti govorili po 34 ur samo o tem, če je izvestni klerikalec pravi mož za predsednika v tistem odboru, ki naj odpravi stanovanjsko zaščito in tako so se štirje tedne kregali samo za predsednika, pri čemur so sodelovale tudi raglje in ko so po štirih tednih komaj izvolili predsednika, so se zopet razšli za nedoločen čas in izgleda, da se ne bodo tako hitro zopet sestali. Avstrijski socialisti so najemnike tedaj obvarovali pred klerikalnim atentatom. Kaj ko bi se bili naši klerikalci v belgrajski skupščini poslužili istega sredstva? Potem bi jim verjeli, da mislijo iskreno. Tako so se pa pokazali za prevelike prijatelje hišnih gospodarjev.

Poklon ministru, ki ga je napravil klerikalni poslanec dr. Gosar ob priliki debate o novem stanovanjskem zakonu, je vreden perlustracije. Minister je govoril vse mogoče stvari, kaj vse bi se v pogledu stanovanjske politike lahko napravilo; ker smo pa mi v Jugoslaviji, pa priporoča zaenkrat svoj novi zakon, ki je za najemnike največji udarec, ker bodo 1. novembra 1927 stanovali na cesti. Klerikalni poslanec dr. Gosar je nato pohvalil ministra Simonovića, da je lepo govoril in da tudi on soglašajo s tako stanovanjsko politiko. Namreč s tako, da bodo že sedaj s 1. novembrom frčali mali obrtniki na cesto, ker ne bodo več zaščiteni in ker jim bodo leto dni pozneje sledili v velikem številu ostali najemniki, delavci in uradniki. Klerikalci so pred vstopom v vladno in se jim že pred vrati tresejo kolena, tako da

so iz samega hrepenenja po vladi postali odkriti nasprotniki stanovanjskih najemnikov.

Kulovec baje ni poslal pozdravne brzojavke na kongres hišnih posestnikov, nego samo obvestilo, da se žal kongresa ne more udeležiti. Tako je govoril klerikalni poslanec na svojem shodi. Sedaj bi vendar le radi vedeli, kje je tu razlika in za koliko so se klerikalni poslanci s tem približali interesom hišnih najemnikov. Po našem mnenju niti za las!

»Slovenec« laže, ko pravi, da imajo socialisti vpliv na Okrožni urad, ki bi lahko tudi hiše zidal. Mi konstatiramo, da imajo meščanske stranke s klerikalci vred v upravnem odboru 16 zastopnikov, delavci-socialisti pa le 4. Za nos se primite, če še ni Okrožni urad doslej v tem pogledu nič storil. Saj so klerikalci glasovali na seji Delavske zbornice celo v vprašanju avtonomije posameznih poslovalnic proti našim predlogom in so že tam dovolj jasno pokazali, da se strinjajo s politiko Okr. urada, s katero mi nismo zadovoljni! Ste pač nepoboljšljivi lažnjivci.

Pokojninski zavod za nameščen-ce tudi zida in vendar ima dražja stanovanja, kot jih zahtevajo socialisti od mestne občine mariborske. Najraje tam govorijo o stanovanjski krizi in ne na občini. Tako laže »Slovenec« dalje o naši stranki, potem ko je nekoliko prišel do sape po naših velikih protestnih shodih. Konstatiramo, da je upravni odbor Pokojninskega zavoda precej širok in v tem odboru se nahaja zopet en sam socialist proti veliki večini meščanskih zastopnikov. Lažejo pa tako, da se kar kadi.

5000 novih stanovanj napoveduje dunajski socialistični župan s. Seitz. Tako se dejansko odpravlja stanovanjska kriza. V treh letih je ta rdeča občina sezidala 25.000 stanovanj in sedaj jih zida še 5000. Ni čuda torej, da je ob taki ljudski politiki vsak četrti Dunajčan organiziran pri socialdemokratih. O tej občini je govoril tudi naš minister socialne politike v pondeljek v belgrajskem parlamentu. Pozabil je le na dvoje: 1. da vladajo občino od klerikalcev tako osovraženi socialisti in 2. da zida občina te hiše iz davka, ki ga plačujejo za to dunajski kapitalisti od svojih razkošnih stanovanj. Ko bi se bil spomnil tudi tega, tedaj bi bil moral še dodati, da je tudi on z vsemi 313 poslanci v našem parlamentu nasprotnik take socialistične politike, ki vzame bogatašu in da revežu. Tako je pa to raje zamolčal in nikogar ni v parlamentu, da bi ga bil razkrinkal.

Klerikalci obžalujejo svoje izpade proti Delavski zbornici. V torek se je vršila seja upravnega sveta Delavske zbornice, kjer so dokazali naši zastopniki klerikalcem vso njihovo farizejsko dvojezično politiko in jih prisilili, da priznajo, da so bili napadi v »Slovenec« nepotrební in da bi bilo bolje, da jih ni bilo. Svoj čas je namreč poslala zbornica v sporazumu in ob pritrjevanju klerikalcev govornike na protestne shode rudarjev v revirje ob priliki obustave dela. 14 dni pozneje so prišli šele klerikalci na to, da je bilo na tistih shodih premalo klerikalnih delavcev (ker jih je vsak dan manj! op. ur.) in so vsled tega očitali socialističnim zastopnikom, da prirejšajo svoje shode na račun Delavske zbornice. Ta nesramni očitek je dobro ovrgel predsednik Del. zbornice, ko jim je dokazal, da so bili z referenti prvotno zadovoljni in jih boli sedaj le to, da niso mogli izriniti te prilike za agitacijo za svoje organizacije. V drugem slučaju jim je predsednik dokazal, da so igrali tudi s tisto pogostitvijo socialnopolitičnih delavcev veliko demagogijo, ker so se je sami udeležili in ž njo soglašali, sedaj jo pa napadajo. Predsednik jim je očital, da je tako početje nepošteno in povešanih glav so vse to lepo poslušali in obljubili v bodoče drugače ravnati. To bomo seveda šele videli.

Če bo le. Minister socialne politike je naslovil na centralno tajni-

štvo Delavskih zbornic dopis, kjer želi, da mu naj izdelajo zbornice načrt, kako se naj praktično uporabi tistih 30 milijonov dinarjev brezposelnega denarja, ki leži že toliko let v Hipotekarni banki s predpostavko seveda, da gre denar izključno v stanovanjske svrhe. Naša zbornica je sedaj izdala načrt in ga predložila centralnemu tajništvu Delavskih zbornic, po katerem bi zidale občine stanovanjske hiše iz svojih sredstev in bi plačale le delavca iz tistega delavskega denarja. To bi bilo neke vrste produktivno brezposelno skrbstvo. Gotov znesek bi dobile tudi Borze dela za svoje vzdrževanje in pa za podporo brezposelnim. Na Slovenijo bi odpadlo 5 milijonov Din in za slučaj, da pristane predvsem minister, nato pa tudi občine na ta načrt, ter pride končno do izplačitve tega delavskega denarja, potem bi se zidalo v vseh večjih mestih Slovenije na ta način okoli 100 stanovanj. Veliko to seveda ni in še to ni sigurno, če še sploh do tega pride.

Vrag vas naj razume. Če nas »Jutro« napada, pravi, da smo mi socialisti s klerikalci v zvezi. Če nas pa »Slovenec« napada, tedaj nam očita zvezo z demokrati. Sedaj se pa spoznaj iz teh salomonskih očitkov. Res pa je, da morajo molčati i eni i drugi, kajti ta čas, ko nam očitajo demokrati zvezo s klerikalci in pa tisto nesrečno »delovno ljudstvo« v Ljubljani, sedijo oni s klerikalci skupaj v narodnem bloku v mariborskem občinskem svetu in glasujejo skupaj proti socialistom; ko nam pa očitajo klerikalci zvezo z demokrati, prikrivajo oni skupno z demokrati vse čedne in nečedne stvari pri mariborski Mestni hranilnici — tudi iz strahu pred socialisti. Zato je boljše, da molčite v bodoče o naših zvezah, ki jih ni in mislite raje na svoje zveze!

»Jutru« v spomin. Prejeli smo: Procesije imenuje »Jutro« protestne demonstracije stanovanjskih najemnikov. Takrat, ko so pa delali demokrati, klerikalci in še drugi taki — alci skupno procesije za zgubljeno Koroško, takrat so bile to seveda slavnostne in veličastne demonstracije, pa čeprav so po svoji pestrosti precej prispevale k današnjemu stanju na Koroškem. Bog ne daj, da bi se bil takrat kdo oglasil in povedal, da bodo s svojim obnašanjem stvari bolj škodovali, nego pa koristili, — najbolj lačen nacionalist bi bil zarjovel in lopnil po nas. Takrat je torej šlo za »nacionalno« stvar in vse je moralo zraven, če ne z dobrim pa s slabim. Mi socialisti smo bili takrat največji »izdajalci«, ker smo o vsem tem imeli svoje socialistično mnenje. Sedaj pa, ko gre za eminentno socialno vprašanje — za odpravo stanovanjske bede, sedaj ni treba niti demonstrirati niti o tem pisati, ker to so stvari, ki se ne tičejo nas Jugoslovancev. Slabo uslugo delajo demokrati s tem svoji nacionalni stvari, če mislijo, da se je treba iz socialnih vprašanj, iz bede najemnikov le smejati in proglašati njih obupen boj za navadno procesijo. Sram jih naj bo!

Persiflaža. Svoj čas smo iznesli v našem listu poročilo, pisano v satiri, o dogodku v Leonovi kavarni v Ljubljani, kjer so se nekateri več ali manj prononsirani Orjunaši udeležili znanega incidenta. Med tem smo tudi trdili, da je streljal pred palačo Okrožnega urada vodja Orjunašev inž. Marko Kranjec. Sedaj je pa naperil inž. Kranjec vsled tega zoper naš list tiskovno tožbo radi neresničnega poročanja. Šli smo stvari na dno in se uverili, da je bilo omenjeno poročilo res v toliko netočno, da ni streljal Kranjec, nego njegov ožji tovariš. To danes resnici na ljubo popravljamo. Slučaj sam pa obojamo slej ko prej.

»Slovenec« ni prav, da se slovenski socialisti navdušujemo za avstrijske socialnodemokratske »vzore«. Prav ima »Slovenec«, da svari naše delavstvo pred takimi vzori,

Dobrota in okrepčava

Vsako novo umivanje z Elida-Shampooom je novo, prijetno iznenadenje.

S svežostjo in vonjavo oživiljeni živci glave obude dobro voljo in povečajo delozmožnost.

Elida-Shampoo očisti ne samo lase, ampak tudi kožo na glavi, prepreči tvoritev prhljajev in Vas tako reši jako nadležnega zlega. Lasje postanejo mehki in voljni ter se dajo lahko počesati.

Rabite torej vedno

ELIDA SHAMPOO

Jugoslav. d. d. Georg Schicht, Osijek. Oddelak »ELIDA«.	
Poljite mi brezplačno originalni zavojček Elida-Shampoo 4/1	
Ime:	
Naslov:	

Prosimo, da vtaknete ta odrezek v kuvertu, katero naslovite kot tiskovino.

kajti ni prijetno klerikalcem tam, kjer je socialistično gibanje močno. Zgodi se lahko kakor v Avstriji, kjer mora kakor klerikalno buržujska Ramekova vlada na zahtevo socialistov kratkoma odstopiti, pa če jo to veseli ali ne. Ni prijetno to. Prav ima »Slovenec«, da svari dobro ljudstvo pred takimi vzori, nima pa prav slovensko delavstvo, da se za take vzore ne navdušuje in jih ne posnema.

Resna beseda. »Narodni Dnevnik« pravi z ozirom na našo notico o polomu pri Slavenski banki, da se tudi dobršen del slovenske takozvane buržuazije bori že od nekdaj proti korupciji in sleparstvu, in da ni lahko niti poštena buržuazija izstrebiti to hudo zlo. Ne vemo, v imenu katerih gospodarskih krogov govori »Dnevnik«, v imenu one buržuazije, katero smo imeli mi v mislih, pa gotovo ne. Mislili smo n. pr. z ono notico tudi na klerikalce, kateri se z zadnjim slovenskim finančnim krhom bavijo tako ..., da se jih njihov katoliški bog usmili. Naj prečita »Dnevnik« še enkrat ono našo notico, pa se bo uveril, da je tudi ... inkriminirani zaključek pravilen. In če se proti tej in taki korupciji bore še kak drugi krogi, in tudi sam »Narodni Dnevnik«, toliko bolje. To je samo dokaz, da je potrebno in umestno, da se o teh stvareh še in še piše.

Kaj pa samostojni demokrati? Politični položaj samostojnih demokratov v Sloveniji se je znatno poslabšal. Imajo pač nesrečo in smolo. Belgrajske politične kupčije jim niso nič prav všeč, odkar so v državotvornosti pričeli drugi konkurirati z njimi. Slutijo pa še hujše, če stvari ne izpremeni »božja previdnost«, namreč to, da se bodo morali posloviti z vplivnih političnih mest. To ne bo prijetno, ali — usoda, kaj hočemo ...

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Zakaj je padla avstrijska dr. Ramekova vlada. Državni uradniki v Avstriji so stavili zahteve ter vztrajajo na njih. Po zadnjih pogajanjih z zvezo nameščencev je državni kancler dr. Ramek poročal na vladni seji, da se ne bo več pogajal. Nato je vlada podala demisijo. Novo vlado je sestavil znani dr. Seipel, ki je zahteval od svoje stranke popolno zaupanje in priznanje centralističnega vodstva v strankini politiki. S tem hoče prelat dr. Seipel povedati, da mora klerikalna stranka uveljaviti popolno konsolidiranost v tem boju proti socialdemokratski stranki in nje organizacijam.

Volitve zaupnikov v avstrijski zvezni vojski. V petek so imeli v avstrijski vojski volitve zaupnikov. Socialnodemokratskih zaupnikov je bilo izvoljenih 194, Wehrbund pa 54 in 1 nemške nacionalne strokovne organizacije. Avstrijska vlada se trudi, da bi omejila vpliv socialnodemokratske stranke v vojski, pa ne gre in ne gre.

Smrt voditelja ameriških socialistov. V Čikagu je umrl 20. oktobra v starosti 71 let vodja ameriških socialistov Joe Debbs, na posledicah bolezni, ki si jo je nakopal v ječi.

Kulturni boj v Mehiki. Predsednik Calles je predložil kongresu načrt zakona, s katerim se omejuje število katoliških duhovnikov in tudi svečnikov drugih veroizpovedi.

Fizikalno zdravlilišče je s 1. oktobrom t. l. otvoril Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v svoji novi stavbi na Miklošičevi cesti 20. — Opozarjamo na današnji tožadveni inserat.

VOLNO IN BOMBAŽ za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu Prelog, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4.

Maribor.

Združena del. strokovna zveza Jugoslavije v Mariboru priredi v soboto, 23. oktobra 1926 ob 19. (7.) uri v veliki Götzovi dvorani javni strokovni shod v proslavo 25letnega obstoja Amsterdamske mednarodne strokovne zveze. Referent pride iz Ljubljane. — Dolžnost vsakega razredno zavednega proletarca je, da agitira in skrbi za veliko udeležbo. Torej vsi na delo!

Seja občinskega sveta se vrši v četrtek, dne 28. oktobra v mestni posvetovalnici. Socialisti bodo v nekaterih zadevah interpellirali župana.

Kaj je demagogija. Demagogija je to, da so klerikalci svoj čas proti glasovom socialistov deložirali Maristan. Nato se je ta naselil v hiši Okrožnega urada. Sedaj pa očitajo klerikalci socialistom slabo ravnanje

z »Marstanom«, ker bo baje moral zapustiti tudi sedanje prostore. To je politika, preračunana na neumnost.

Vidne cene. Ne vemo, zakaj mariborski trgovci skrivajo cene svojim dražjim predmetom kljub znani odredbi, da morajo biti v vseh oknih cen predmetom jasno označene. Ali ne tiči za tem kaka špekulacija? Pozivamo oblast, da na to strožje pazi.

Gladovno stavko je baje v tukajšnjih zaporih prizoril znani bogataš Pošinger, ki je zaprt vsled tihotapstva z orožjem.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od sobote 23. do vključno torka, dne 26. oktobra se predvaja I. epoha senzacionalnega filma: »Petnajsetni detektiv« (Pepič kot Sherlock Holmes). Pustolovni film po romanu Luis Feuillade. — Po smrti svoje matere je šel mali Pepič s svojo doto k svojem stricu. Že prvi dan mu je uspelo, da je odkril tasta svojega strica kot tata. Po tem uspehu se je odločil, da postane detektiv in je šel k poznemu detektivu Claudinu kot pomočnik. Nekemu Dangeru so ukradli važne dokumente in Pepiču se je po napornem delu in trudu posrečilo, da je razkrinkal tatu v osebi oskrbnice Danger, gospodične Eulalije. Pepič je pozneje tudi poslušal konferenco med Eulalijo in nečakom Danger, katera sta sklenila odvesti malega vnuka. Nadaljni razvoj dogodkov je tako učinkovit, da je vsak primeren popis nemogoč. V drugi epohi pa šele pokaže ta mladi detektiv svojo zmožnost v zasledovanju tatvin, ubojev itd. Prekrasno monumentalno filmsko delo, kolosalna režija, imenitne scene, najbolj napeta, zanimiva vsebina.

Celje.

Izjava. Z ozirom na izjavo gosp. Bobka, podpredsednika društva stanovanjskih najemnikov v Celju, na protestnem shodu dne 17. t. m., da društvo ne sodeluje pri protestni akciji, odlagam odborniško mesto v tem društvu. Izjavo je podal podpredsednik brez moje vednosti in je tudi sicer proti namenom društva. Društvo stanovanjskih najemnikov ima vendar dolžnost povsod in ob vsaki priliki braniti interese stanovanjskih najemnikov. — *Franjo Koren* s. r.

Stanovanjska kriza in politika. Meščanski listom ni prav, da se naša stranka in strok. organizacije zanimajo za stanovanjsko vprašanje in protestirajo proti poslabšanju, ozir. odpravi stanovanjskega zakona. Nam je tudi prav, če se »Slovenec« in »Sl. narod« hudujeta nad našimi shodi, ker to znači, da je naša akcija na pravi poti. Če trdijo, da politika škoduje rešitvi stanovanjskega zakona, imajo tudi prav, ker dokler bodo te in enake zadeve reševale meščanske stranke in njih poslanci, bo ostalo res vse samo pri politiki in — poslanskih dnevnicah! Kar se pa tiče utemeljitve neudeležbe na našem shodu

od strani »Društva stanovanjskih najemnikov«, ki je reklo, da se je že obrnilo na poslanske klube vseh strank, pripominjamo, da je to tudi politika, saj je vendar parlament največja jugoslov. politična — harmonika! Dopisnik »Slovenskega naroda« pa naj le pridno piše proti »politiki« v stanovanjskem vprašanju, ker on, kot bodoči hišni lastnik, ima vso pravico biti mnenja, da politika in stanovanjsko vprašanje ne spadata skupaj, če delajo to delavci, uradniki in brezstanovalci. Stanovanjska zaščita je proti koristim hišnih lastnikov, zato imata »Slov. narod« in njegov dopisnik še najbolj prav.

Črna.

Zakaj to? Na tukajšnji železnici mežiškega rudnika je »zopet« osebna vožnja »oblastno prepovedana« in zakaj? Zato, ker sta občini Črna in Mežica v interesu rednega avtomobilskega prometa vložili prošnjo na rudniško ravnateljstvo, da naj na svoji železnici ukine prevažanje tujcev, ki lahko plačajo avtomobilsko tarifo. Domače delavstvo pa tega pri sedanjih zasluzkih ne more storiti. Izrecno se je od strani omenjenih občin izrazila želja, da izda ravnateljstvo rudnika za svoje delavstvo in njih svoje, tozadevne legitimacije, toda doseglo se je ravno nasprotno. Medtem, ko je vožnja za delavce slejkoprej še prepovedana, se že izdajajo izjemne legitimacije takozvani »boljšim« slojem, katerih menda ni škoda izpostavljati »nevarnostim« železniške vožnje? Nekam čudna je logika teh gospodov! Na eni strani povdarjajo, da je vožnja z železnico prenevarna in je zato ne morejo dovoliti, na drugi pa mirno čakajo, kdaj bo zadnjemu pešpotniku »motor na trežina« polomila noge! Ni nam še znan slučaj, da bi bil ponesrečil tisti, ki se je na vlaku vozil, pač pa so bili že slučaj, ki pričajo, da je na cesti Žerjav — Prevalje najslabše prevozno sredstvo mnogo manj nevarno, kot peš hoja. Upamo, da bodo gospodje topot naše skromne želje vendarle razumeli in upoštevali, ker tudi oni radi vidijo, da mi njihove odredbe uvažujemo. Za enkrat končamo, bomo pa drugič nadaljevali, če bo potrebno. **Mnogo prizadetih.**

Ruše.

Tekom enega leta, kar obstoja »Svoboda«, smo se borili z različnimi težkočami, vendar je dobra volja članstva premagala vse ovire. Sedaj, ko korakamo v drugo leto našega delovanja, se zavedamo potrebe, da se dosedanje delo še podvoji. Že ime Svoboda in visoki cilji te organizacije nas bodrijo k delovanju, da osvobodimo delavce predsodkov in laži meščanske kulture, da delamo na ustvarjanju svojih lastnih proletarskih kulturnih in športnih organizacij. Zavedajte se, delavci iz Ruš, ki še sedaj klečeplazite po buržuaznih organizacijah, da ne spadate nikakor v tabor naših nasprotnikov, ki streme le za tem, da ostanejo delavci neizobraženi. Saj jih potem le

lažje izkoriščajo. Le duševno nerazviti delavci so hlapci buržuazije in potem tega nevedoma nasprotniki borbe za izboljšanje socialnega položaja in celokupnega delavskega razreda. Naša naloga je, da privedemo delavce v delavske organizacije. Ustanovili smo pred kratkim dramatični odsek, kateremu načeluje izvoljeni odbor in sicer sodruzi: Gomilar Alojz, Janko Pepi, Žunko Rudolf. Z vajami smo že začeli in upamo, da bomo imeli v kratkem svoj prvi nastop. Svobodaši, po tej poti naprej in uspehi ne izostanejo!

Vinsko trgatvev priredi Svoboda Ruše v nedeljo 24. t. m. v gostilni Pec. Vabijo se vsa delavska pevka društva. Začetek ob 3. uri popoldne.

Kultura.

Ljubljanska drama:

Nedelja, 24.: »Macbeth«. Izv. Pondeljek, 25.: »Drugi breg«. A.

Ljubljanska opera:

Nedelja, 24.: ob 3.: »Grofica Marica«. Izv. Pondeljek, 25.: Zaprt.

Šentjakovski gledališki oder:

Nedelja, 24.: »Pogumni krojaček«. Ob 15. Nedelja, 24.: »Pogumni krojaček«. Ob 20.

Mariborsko gledališče:

Sobota, 23.: »Danes bomo tihi«. Prem. C. Nedelja, 24.: »Grofica Marica«.

Šport.

SK Svoboda Ljubljana je odigrala v nedeljo 17. oktobra troje tekem, in sicer: 1. prvenstveno tekmo z SK Krakovo, Ljubljana, katero je odločila z rezultatom 4:2 v svoj prid. S tem je potisnjen SK Krakovo na zadnje mesto. Moštvo Svobode je v splošnem ugajalo. Slab je bil levi branilec Germek, dalje Kavečič v napadu (kot half se je obnesel bolje), skoro nemogoč pa je bil s. Kosce v napadu; 2. prijateljsko poizkusno tekmo s SK Javornik na Rakeku. Rezultat 1:1. Gol proti Svobodi je padel iz enajstmetrovke; 3. prijateljsko poizkusno tekmo s svojo rezervno garnituro proti SK Svobodi, Trbovlje, kjer je ljubljanska rezerva podlegla trboveljski Svobodi v razmerju 6:8.

Tekma »Svoboda«. V nedeljo 24. oktob. popoldne odigrata prijateljsko tekmo trboveljska Svoboda in ljubljanska Svoboda. Oba imenovana kluba sta ponovno pokazala, da umevata potrebo najtesnejših odnosov med delavskimi klubi, zato upamo, da bodo naši sodruzi posetili tekmo v čim največjem številu.

Prvenstvena nogom. tekmovanja. Prošlo nedeljo se je odigralo v Ljubljani zadnje kolo prven. tekem, ki je doneslo ponovno precej iznenadenj. Predvsem sta razočarala oba favorita — ASK Primorje in SK Ilirija — ki sta igrala zelo slabo. — SK Ilirija je dosegla proti Jadranu neodločen rezultat 3:3, toda le po zaslugi nesposobnega in nekorektno sodečega sodnika Finka, kateri je diktilal proti Jadranu dve dvomljivi enajstmetrovki. Razumljivo, da je postala zaupljivost v nogometne ljubljanske sodnike še manjša kot doslej, kar je športu posebno v moralnem oziru zelo na kvar. — Slovan je proti pričakovanju zmagal nad ASK Primorje z 2:1. Vodstvo je dosegel z enajstmetrovko, medtem ko je Primorje enajstmetrovko proti Slovanu zastreljalo. Slovanovo moštvo je igralo z neverjetno ambicijo, poizrtvovalnostjo, da je v tem oziru daleko nadkriljevalo svojega nasprotnika. Vsekakor bi se pa moralo odvaditi preostre in v surovost prehajajoče igre. Primorjaši so nastopili zelo handicapirani brez treh svojih najboljših igralcev. Kljub temu je bilo moštvo tehnično nad Slovanom ter je imelo večji del igre v svojih rokah, le napadalna vrsta je igrala taktno pod vsako kritiko. — V tekmi rezerv je Ilirija zmagala nad Jadranom s 4:0, a Primorje nad Slovanom z 12:2. Primorjanska rezerva je predvedla krasno igro.

FIZIKALNO ZDRAVILIŠČE

v palači Okrožnega urada za zavarovanje delavcev Miklošičeva cesta 20.

Pod strokovnjaškim zdravniškim vodstvom.

Otvorjeno s 1. oktobrom — splošno dostopno.

Vse zdravilne kopeli, hidro-, helio-, elektro- in mehanoterapija za revmatične in živčne bolezni, vnetja pri ženskih boleznih, boleznih srca in ožilja arterioskleroze.

Odprto izvenmši podeljek vsak delavnik od 8.—12. in od 1/2 15.—1/2 19., ob nedeljah in praznikih od 8.—12. in sicer ob nedeljah, sredah in petkih za ženske, ob torkih, četrkih in sobotah za moške.

Sprejemanje novih slučajev vsak delavnik od 8. do 9. ure dopoldne.

Zbirajte za tiskov. sklad!

SUKNO — DOUBL — KAMGARN

za moške obleke, velika izbira — ugodne cene.

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
LJUBLJANA, LINGARJEVA ULICA.

Brez mnogo besed

ve vsak, da more le tovarna nuditi najceneje in najbolje. Ako rabiš raglan, sukno ali obleko, pridi v detajlno trgovino Erjavčeva c. 2

Fran Derenda & Co., Ljubljana

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd. Na drobno! Na debelo!

Tvrdba

F. PATIK, Radovljica

sprejme

več košarskih vajencev, vajenk, pomočnikov in pomočnic.

Pri vedno večji denarni krizi

je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri tvrdki

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.

Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki cen. Zajemeno lastni izdelki iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.